

NGUỒN THÔNG TIN MIỄN PHÍ TRÊN INTERNET : ĐÁNH GIÁ VÀ SỬ DỤNG

DƯƠNG THÚY HƯƠNG

Phòng Tham khảo

Thư viện ĐH Khoa học Tự nhiên TP. HCM

Một trong những chức năng quan trọng hiện nay của thư viện đại học là cung cấp thông tin dưới dạng điện tử, bạn đọc có thể truy cập một lượng thông tin đa dạng từ nguồn tài nguyên phong phú, bao gồm những chỉ mục, bài tóm tắt, toàn văn các bài báo và tạp chí trên Internet. Trên thực tế các thư viện thường phải chi phí rất nhiều trong việc mua sắm những cơ sở dữ liệu tài liệu điện tử chuyên ngành từ các nhà thầu, việc mua sắm có thể mang tính độc lập hoặc liên kết chia sẻ qua các dự án dành cho một nhóm thư viện nào đó. Tuy nhiên, đối với những thư viện với nguồn

kinh phí hoạt động khiêm tốn nhưng muốn có được nguồn tài nguyên điện tử thì sao? câu trả lời thật đơn giản là chúng ta hoàn toàn có thể "sở hữu" nguồn tài nguyên vô tận này nếu thư viện có sự đầu tư về thời gian, nhân lực, công nghệ cho công tác sưu tầm và biên mục tài liệu điện tử miễn phí trên Internet. Trên quan điểm "*đáp ứng nhu cầu thông tin một cách có hiệu quả từ nhiều nguồn thông qua công nghệ mới*", phòng Tham khảo Thư viện trường Đại học Khoa học Tự nhiên, ĐHQG - HCM xin giới thiệu một số nguồn thông tin trực tuyến miễn phí trên Internet.

CÔNG CỤ THAM KHẢO

- Alpha Dictionary.com <http://www.alphadictionary.com/index.shtml>
- Cambridge Dictionary Online <http://dictionary.cambridge.org/>
- Lexicool <http://www.lexicool.com>
- Merriam – Webster Online <http://www.m-w.com/dictionary.htm>
- One Look Dictionary Search <http://www.onelook.com/>
- Online Biology Dictionary <http://www.biology-online.org/dictionary.asp?Term=restriction>
- *Glossary of Biochemistry and Molecular Biology Online* <http://www.lib.virginia.edu/reference/>
- *Life Science Dictionary* <http://biotech.icmb.utexas.edu/pages/dictionary.html>
- ADAM Medical Encyclopedia <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/encyclopedia.html>
- Botany The Encyclopedia of Plants <http://www.botany.com/>
- Columbia Encyclopedia <http://www.bartleby.com/65/>
- Chemcyclopedia <http://www.mediabrain.com/client/chemcyclop/BG1/search.asp>
- The Encyclopedia of Television <http://www.museum.tv/archives/etv/index.html>
- Biological Abstracts http://research.lib.umn.edu/rqs.phtml?subject_id=23&x=19&y=7

CƠ SỞ DỮ LIỆU

- **BasicBIOSIS** <http://www.epnet.com/biomedical/basicbiosis.asp>
- **Findarticles.com** <http://www.findarticles.com>
- **Enzyme Database. Free access for Vietnam National University at Ho Chi Minh City** <http://www.brenda.uni-koeln.de/>
- **InGap Database** <http://www.kazusa.or.jp/ingap/index.html>
- **MagPortal.com** <http://magportal.com>
- **Ingenta Connect** <http://www.ingentaconnect.com/>
- **Resources for Librarians in Developing Countries** <http://usain.org/developingresources.html>
- **Use the National Academy Press Site to Find Information on Computer Science** <http://www.nap.edu/>
- **Global Development Network (GD Net)** http://www.gdnet.org/online.services/journals/gdnjournal_services/journal_access_portal/index.html
- **PERI Project** <http://www.inaspinfo/peri/index.html>
- **Databases** <http://www.uwc.ac.za/library/electronicresources/internet-resources.htm#Reference>

TẠP CHÍ

Khoa học máy tính

- **Australian Educational Computing** – <http://acce.edu.au/journal>
- **Complexity International** <http://journal-ci.csse.monash.edu.au>
- **Computer Graphics Quarterly** <http://www.siggraph.org/publications/newsletter>
- **First Monday** <http://www.firstmonday.org>
- **IEEE Distributed Systems Online** <http://dsonline.computer.org>
- **Informing Science: The International Journal of An Emerging Discipline** – <http://inform.nu>
- **Interactive Multimedia Electronic Journal of Computer-Enhanced Learning** <http://imej.wfu.edu>
- **Inter Journal** <http://www.interjournal.org/top.shtml>
- **Journal of Artificial Intelligence Research** <http://www.cs.washington.edu/research/jair>

Giáo dục

- **BEE-J (Bioscience Education e-Journal)** <http://bio.ltsn.ac.uk/journal>
- **Current Issues In Education** <http://cie.ed.asu.edu/index.html>
- **Educational Researcher (ER Online)** <http://www.aera.net/pubs/er>
- **eJIST: e-Journal of Instructional Science and Technology** <http://www.usq.edu.au/electpub/e-jiet/index.htm>
- **Electronic Journal of eLearning** <http://www.ejel.org/index.htm>
- **Essays in Education** <http://www.usca.edu/essays>

- **International Education Journal** <http://iej.cjb.net>
- **International Journal of Educational Technology** <http://www.ao.uiuc/ijet>
- **International Review of Research in Open and Distance Learning**
<http://www.irrodl.org>
- **Issues in Educational Research** <http://education.curtin.edu.au/iier/iier.html>
- **Journal of Information Technology Education** <http://jite.org/index.html>
- **Journal of Interactive Media in Education** <http://www-jime.open.ac.uk/current.html>
- **The Mathematics Educator**
<http://jwilson.coe.uga.edu/DEPT/TME/TMEonline.html>
- **The Reading Matrix: An International Online Journal**
<http://www.readingmatrix.com/current.html>
- **Reading Online** <http://www.readingonline.org>
- **The Source – An Online Journal of Education**
<http://www.usc.edu/dept/education/TheSource>

Thương mại

- **Asian Development Review**
<http://www.adb.org/documents/periodicals/adr/default.asp>
- **Journal of Electronic Commerce** <http://www.csulb.edu/journals/jecr>
- **Journal of Industry Technology** <http://nait.org/jit/current.html>
- **Journal of Object Technology** <http://www.jot.fm>
- **The Journal of Technology Studies**
<http://scholar.lib.vt.edu/JAHC/hahcindex.htm>
- **Studies in Informatics and Control Journal**
<http://www.ici.ro/ici/revista/sic.html>

Toán học

- **Algebraic & Geometric Topology** <http://www.maths.warwick.ac.uk/agt>
- **Annals of Mathematics**
<http://projecteuclid.org/Dienst/UI/1.0/Journal?authority=euclid.anm>
- **Bulletin of the American Mathematical Society** <http://www.ams.org/bull>
- **Discrete Mathematics & Theoretical Computer Science: A Scientific Journal**
<http://dmtcs.Loria.fr>
- **Electronic Communications in Probability**
<http://www.math.washington.edu/~ejpecp/ECP/index.php>
- **The electronic Journal of Linear Algebra** <http://www.math.technion.ac.il/iic/ela>
- **Electronic Journal of Probability**
<http://www.math.washington.edu/~ejpecp/index.php>
- **Electronic Journal of Qualitative Theory of Differential Equations**
<http://www.math.u-szeged.hu/ejqtde>

- **Electronic Research Announcements of the American Mathematical Society**
<http://www.ams.org/era/aboutera.html>
- **ETNA: Electronic Transactions on Numerical Analysis**
<http://etna.mcs.kent.edu/html/toc.html>
- **Forum Geometricorum** <http://forumgeom.fau.edu/index.html>
- **Geometry & Topology** <http://www.maths.warwick.ac.uk/gt/>
- **Homology, Homotopy and Applications** <http://www.emis.ams.org/journals/HHA>
- **InterStat Statistics on the Internet** <http://interstat.statjournals.net>
- **JIPAM: Journal of Inequalities in Pure and Applied Mathematics**
<http://jipam.vu.edu.au>
- **Journal of Convex Analysis** <http://www.emis.de/journals/JCA/index.html>
- **Journal of Graph Algorithms and Applications** <http://jgaa.info>
- **Journal of Online Mathematics and Its Application**
<http://www.joma.org/jsp/index.jsp>
- **Journal of Statistical Software** <http://www.jstatsoft.org>
- **The Math Forum Internet Mathematics Library** <http://mathforum.org/library>
- **New York Journal of Mathematics** <http://nyjm.albany.edu:8000/nyjm.html>
- **Pacific Journal of Mathematics** <http://nyjm.albany.edu:8000/PacJ>

Khoa học tự nhiên

- **Analytical sciences** <http://wwwsoc.nii.ac.jp/jsac/analsci.html>
- **Applied Ecology and Environmental Research**
<http://www.ecology.kee.hu/menu.htm>
- **Atmospheric Chemistry & Physics** <http://www.copernicus.org/EGU/acp>
- **Biogeosciences** <http://www.copernicus.org/EGU/bg>
- **Biological Procedures Online**
<http://www.biologicalprocedures.com/bpo/general/home.htm>
- **BioMechanics** <http://www.biomech.com>
- **BMC Biotechnology** <http://www.biomedcentral.com/bmcbiotechnol>
- **Bulletin of the Chemical Society of Japan**
<http://www.jstage.jst.go.jp/browse/bcsj>
- **Center for History of Physics Newsletter** <http://www.aip.org/history/web-news.htm>
- **Chemistry Education: Research and Practice** <http://www.uoi.gr/cepr>
- **ChemNews.com** <http://chemnews.cambridgesoft.com>
- **Current Science Online** <http://www.ias.ac.in/currsci>
- **Ecology and Society** <http://www.ecologyandsociety.org>
- **Electronic Journal of Biotechnology** <http://www.ejbiotechnology.info>
- **Electronic Journal of Geotechnical Engineering**
http://www.ejge.com/index_ejge.htm

- **Ethics in Science and Environmental Politics** <http://www.int-res.com/journals/esep/index.html>
- **European Cells and Materials Journal** <http://ecmjournal.org>
- **Free Full text Journal in Chemistry**
<http://www.abc.chemistry.bsu.by/current/fulltext.htm>
- **Genes & Genetic Systems** <http://www.jstage.jst.go.jp/browse/gge>
- **Genetics and Molecular Research** <http://funpecrp.com.br/gmr/index.htm>
- **High Energy Physics Libraries Webzine** <http://libray.cern.ch/HEPLW>
- **HYLE: International Journal for Philosophy of Chemistry**
<http://www.hyle.org/journal/issues.htm>
- **HighWire Press (Free Online Full text Articles)**
<http://highwire.stanford.edu/lists/freeart.dtl>
- **International journal of Molecular Design** <http://www.mdpi.org/ijms>
- **Internet Electronic Journal of Molecular Design**
<http://www.biochempress.com>
- **JCB Online (The Journal of Biological Chemistry)**
<http://www.jbc.org/pips/pips.0.shtml>
- **Journal of Mountain Ecology** <http://www.mountaineecology.org>
- **Journal of Undergraduate Neuroscience Education** <http://www.funjournal.org>
- **Journal of Water and Environmental Technology**
<http://www.jstage.jst.go.jp/browse/jwet>
- **Materials Physics and Mechanics** <http://www.ipme.ru/e-journals/MPM/index.html>
- **Microbiology and Immunology** <http://www.jstage.jst.go.jp/browse/mandi>
- **Molecules** <http://www.mdpi.org/molecules>
- **Natural Hazards and Earth System Sciences**
<http://www.copernicus.org?EGU/nhess/nhess.htm>
- **New Journal of Physics** <http://www.iop.org/EJ/journal/1367-2630>
- **Nonlinear Phenomena in Complex Systems** <http://www.j-npcs.org>
- **Nonlinear Processes in Geophysics**
<http://www.copernicus.org/EGU/npg/npg.htm>
- **The Physiologist** <http://www.the-aps.org/publications/tphys/index.htm>
- **Sensors (chemistry)** <http://www.mdpi.net/sensors>
- **The Word Wide Web Journal of Biology**
<http://espress.com/w3jbio/wjbhome.htm>
- **The Electronic Library of Mathematic** <http://www.emis.de/ELibM.htm/>

Khoa học đời sống

- **African Journal of Biotechnology** <http://www.academicjournals.org/AJB>
- **AgBioForum** <http://www.agbioforum.org>
- **BBB: Bioscience, Biotechnology and Biochemistry**
<http://www.jstage.jst.go.jp/browse/bbb>

- **Biomaterials & Artificial Organs** http://www.angelfire.com/sd/sbaoi/society_journal.htm
- **CBI: Chem-Bio Informatics Journal** <http://www.jstage.jst.go.jp/browse/cbij>
- **Electronic Journal of Biotechnology** <http://www.ejbiotechnology.info>
- **European Cells & Materials Journal** <http://www.ecmjjournal.org>
- **JBC Online (The Journal of Biological Chemistry)** <http://www.jbc.org/pips/pips.0.shtml>
- **JBMB Online – Journal of Biochemistry and Molecular Biology** <http://www.jbmb.or.kr/index.html>
- **Journal of Lipid Research** <http://www.jlr.org/papbyrecent.shtml>
- **Microbiology and Immunology** <http://www.jstage.jst.go.jp/browse/mandi>

Một trong ba chức năng của công tác tham khảo là chức năng “hướng dẫn”, do đó không chỉ biết đánh giá thông tin mà nhân viên tham khảo còn phải “dạy” cho người sử dụng cách đánh giá thông tin miễn phí trên Internet. Tại sao phải đánh giá thông tin trên Internet? Như chúng ta đã biết thông tin trên Internet thường được “tự xuất bản”, ít có sự biên tập của nhà xuất bản, Internet không phải là một thư viện, chất lượng các trang web rất khác nhau. Không có bất cứ một cơ quan hay tổ chức nào chịu trách nhiệm về tất cả thông tin đang hiện hành. Đánh giá thông tin miễn phí là cần thiết, nhưng vấn đề ở đây là đánh giá như thế nào? Qua tham khảo tài liệu cũng như thực tế sử dụng, chúng tôi xin phép đưa ra một số tiêu chí đánh giá thông tin miễn phí mang tính tương đối như sau:

- **Tác giả** – Người viết có phải là chuyên gia trong lĩnh vực đó hay không? Thông tin liên hệ, chẳng hạn như địa chỉ thư điện tử của người viết; Thông tin của nhà xuất bản hoặc nhà tài trợ để biết ai là người chịu trách nhiệm kiểm soát trang web. Thông tin thường được thể hiện ở mục “About us”, “Philosophy”, “Background”.

- **Tính khách quan** – Mục đích của trang web nhằm thông báo, thuyết phục hay chỉ đơn thuần là thương mại. Đối tượng sử dụng trang web là học sinh, sinh viên, nhà

nghiên cứu.... Bài viết không thiên vị, cung cấp tính hai mặt của một vấn đề, liên kết với các trang web được trình bày theo quan điểm khác.

- **Nội dung** – Tính chính xác được xác nhận qua danh sách các tác phẩm được trích dẫn hoặc tham khảo, liên kết đến các nguồn khác có cùng đề tài; Các bài viết được tổ chức tốt, cập nhật và dễ khai thác sử dụng.

- **Tính bao quát** – Bài viết có đầy đủ các khía cạnh của đề tài? Có liên quan hoặc thích hợp với thông tin người sử dụng đang cần? Không xa rời mục đích và đối tượng chính.

- **Tính hiện hành** – Trang web được thiết lập khi nào? Lần cập nhật sau cùng? Thông tin cập nhật có đáp ứng mục đích của người sử dụng?

Muốn có được thông tin miễn phí có giá trị đòi hỏi chúng ta phải “đãi cát tìm vàng”, việc kết hợp các tiêu chí đánh giá trên sẽ góp phần mang lại những thông tin thật sự hữu ích cho người sử dụng. Đồng thời tiết kiệm được khá nhiều chi phí trong nguồn kinh phí thư viện đại học vốn còn khá eo hẹp.

TP. Hồ Chí Minh
Tháng Giêng, 2006